

Posudek vedoucího bakalářské práce Boženy Honzírkové: „*Hledání ztraceného ráje*“. Praha, Fakulta humanitních studií UK 2009, 59 s., 4 s. příloh

Bakalářská práce Boženy Honzírkové nazvaná „*Hledání ztraceného ráje*“ si klade za cíl popsat podobu ekokomunity Zárub v obci Hrochovce na středním Slovensku a zjistit, jak se její současná podoba liší od představ jejích zakladatelů z doby před 15-ti lety.

Již v úvodu je třeba poznamenat, že zvolený název je přinejmenším poněkud neurčitý a práce by si zasloužila upřesňující podtitul, např. „Případová studie ekokomunity na středním Slovensku“.

Práce je založená na autorčině měsíčním terénním výzkumu, realizovaném etnografickou metodou založenou primárně na zúčastněném pozorování, doplněném o neformální, polostrukturovaná i narativní interview a analýzu dostupných dokumentů (s. 24). Ačkoliv si autorka uvědomuje, že měsíc je na provedení kvalitního etnografického výzkumu krátká doba (s. 19), je třeba ocenit, že intenzivním ponořením do terénu (tím, co Alan Bernard nazývá technikou *rapid assessment*), se jí i v takto krátkém čase podařilo získat základní soubor potřebných dat. A nutno také poznamenat, že pracovní nasazení při měsíčním intenzivním sběru dat etnografickou metodou/zúčastněným pozorováním se minimálně vyrovná práci vynaložené např. při sběru a přepisu polostrukturovaných rozhovorů.

Zároveň je třeba ocenit, že autorka k výzkumu přistupovala velmi reflexivně a flexibilně, což dokládá v kapitole Metodologie a reflexe výzkumu (s. 14), kterou považuji za nejzdařilejší část celé práce. Autorčin flexibilní přístup charakteristický nikoliv rigidní aplikací zvolených metod, resp. technik sběru dat, ale naopak snahou o co největší pochopení sledovaného sociokulturního prostředí, jí umožnil v terénu operativně reagovat na nastalé situace a zvolené metodologické postupy na místě přizpůsobit nastalým podmínkám.

Jako teoretický rámec autorka použila práci skotského antropologa Victora W. Turnera „Průběh rituálu“, kterou aplikovala na sledovaný terén. Vychází přitom z jeho rozlišení dvou modalit společnosti, struktury a *comunitas*.

Na základě této teorie autorka vlastní jádro práce (s. 26-55) strukturuje na tři části, odpovídající Turnerovu rozlišení ideologické, spontánní a normativní *comunitas*. V první části (*Podoba ideologické komunity v očích jejích zakladatelů*, s. 26-31) dokumentuje představy o podobě komunity, s nimiž ji její zakladatelé zakládali. V druhé (*Spontánní komunita na hospodářství Zárub*, s. 32-43) popisuje současnou podobu komunity na hospodářství Zárub a ve třetí (*Normativní komunita v okolí obce Hrochovce*, s. 44-55) širší společenství novousedlíků, vzniklé z někdejších obyvatel hospodářství Zárub.

Ve své analýze si autorka dobře povšimla skutečnosti, že v rámci sledovaného případu je možné identifikovat vztah struktury a *comunitas* na dvou úrovních. První z nich je vztah obce (starousedlíků) k ekokomunitě (novousedlíkům), druhým pak vztah ekokomunity jako celku k obyvatelům hospodářství Zárub. Na základě toho pak dochází k závěru, že v rámci *comunitas* se objevuje opakující se potřeba ustanovování struktury, které se *comunitas* na různých úrovních brání, což mezi spontánní a normativní *comunitas* vytváří trvalé napětí.

Práce bohužel není prostá nedostatků. Krátká doba pobytu se podepsala na tom, že práce získala primárně deskriptivní charakter a že se autorce nepodařilo vždy proniknout pod povrch zachycených událostí, ačkoliv jí není možné upřít snahu pod povrch nahlédnout. Často se omezuje pouze na popisy, aniž by je podrobila detailnější analýze. Nejmarkantněji je tento problém patrný v pasáži popisující pravidla chodu statku Zárub (s. 38-39).

Dalším problémem je jazyková stránka práce. V textu se objevuje velké množství slovakismů, špatných gramatických tvarů i chyb v interpunkci. V tomto ohledu je však třeba vzít v úvahu, že autorka není rodilá mluvčí a čeština je tedy pro ni cizí jazyk.

Pro co však není omluva, je formální stránka předkládané práce, která vykazuje řadu nedostatků, svědčících o nedostatečné editaci závěrečné podoby textu. Počínaje absencí čísel stránek v obsahu (s. 4), přes nejednotnou úpravu nadpisů (např. s. 32) a až po použití různých fontů v poznámkách pod čarou a nadbytečných mezerách mezi řádky (např. s. 24 a 12).

Formálním nedostatkům se nevyhnula ani bibliografie. Seznam literatury není řazen podle abecedy a nemá ani jednotný font (s. 58-59). Autorce se také nepodařilo udržet jednotnou formu bibliografických odkazů (s. 5, 53). Objevují se i chyby v samotných bibliografických odkazech, např. Ivan Budil namísto Ivo Budil (s. 11).

Za nedostatek považuji také fakt, že autorka na seznam vybraných informátorů s jejich charakteristikou (která je velmi zdařilá) neodkazuje v metodologické části textu, takže čtenář si těžko může udělat přesnější představu o lidech, o nichž autorka hovoří.

Ačkoliv se autorce nepodařilo zcela naplnit potenciál, který práce měla, domnívám se, že svou prací dokázala, že je schopná vymezit a teoreticky ukotvit výzkumný problém, získat empirická data potřebná k jeho řešení a vyvodit z nich závěry. Na základě výše zmíněných argumentů proto doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

V Praze 12.3.2009

Mgr. Martin Heřmanský